

6.2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ
Спеціальність – 211 «Ветеринарна медицина»

«ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ»
Завідувач кафедри пропедевтики та медицини
внутрішніх хвороб тварин і птиці ім. В.І. Левченка,
доцент А.Ю. Мельник
« 29 » травня 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Диспансеризація високопродуктивних корів української
чорно-рябої породи та аналіз її результатів»

Виконавець

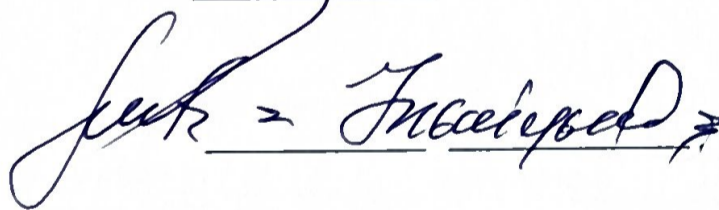
В.Ю. Осипов

Науковий керівник,
професор

В.В. Сахнюк

Рецензент

Я, Осипов Віталій Юрійович, засвідчую про те, що кваліфікаційна робота виконана з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква

2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Спеціальність 211 – «Ветеринарна медицина»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант ОП 211 – «Ветеринарна медицина»,
професор М.В.Рубленко
« 8 » 2024 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувачу

Осипову Віталію Юрійовичу

прізвище, ім'я та по батькові

Тема: «Диспансеризація високопродуктивних корів української чорно-рябої породи та аналіз її результатів»

Затверджено наказом ректора № ___ від «___» вересня 2024 р.

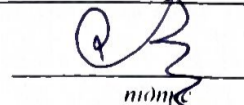
Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до « 01 » 06 2025 р.

Перелік питань, що розробляються в роботі. Вихідні дані: а) ветеринарна звітність щодо поширення внутрішніх незаразних хвороб високопродуктивних корів у господарстві; б) ветеринарне і технологічне забезпечення виробництва молока на підприємстві; в) результати клінічного дослідження здорових і хворих високопродуктивних корів та їх аналіз; г) аналіз раціонів годівлі сухостійних і лактуючих високопродуктивних корів; д) аналіз результатів біохімічного та морфологічного дослідження крові і сечі продуктивних корів; е) схема лікування і профілактики високопродуктивних корів, хворих на кетоз та гепатодистрофію.

Календарний план виконання роботи:

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	вересень-грудень 2024 р.	виконано
Методична частина	листопад 2024 – січень 2025 р.	виконано
Дослідницька частина	вересень 2024 р. – квітень 2025 р.	виконано
Оформлення роботи	квітень-травень 2025 р.	виконано
Перевірка на плагіат	червень 2025 р.	виконано
Подання на рецензування	червень 2025 р.	виконано
Попередній розгляд на кафедрі	червень 2025 р.	виконано

Керівник кваліфікаційної роботи

підпис

проф. Сахнюк В.В.

вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач

підпис

Осипов В.Ю.

прізвище, ініціали

Дата отримання завдання « 8 » вересня 2024 р.

АНОТАЦІЯ

Осипов Віталій Юрійович

Тема роботи – «Диспансеризація високопродуктивних корів української чорно-рябої породи та аналіз її результатів»

Магістерська робота виконана на кафедрі пропедевтики та медицини внутрішніх хвороб тварин і птиці ім. В.І. Левченка, в науково-дослідній лабораторії діагностики хвороб тварин і птиці Білоцерківського національного аграрного університету, а також на базі навчально-виробничого центру (НВЦ) Білоцерківського НАУ.

У роботі висвітлені результати власних досліджень щодо діагностичного, лікувального та профілактичного етапів диспансеризації сухостійних і лактуючих високопродуктивних корів. Проаналізовані технологічні показники роботи господарства. Проведений аналіз технології утримання і годівлі корів різних технологічних груп. Проведені клінічне дослідження глибокотільних і дійних корів та лабораторний аналіз результатів біохімічного аналізу крові тварин. Розроблена й апробована схема лікування хворих корів за кетозу і гепатодистрофії.

Використано загальноклінічні (огляд, пальпація, перкусія, аускультация, термометрія) та спеціальні (лабораторні) методи дослідження клінічно здорових і хворих на кетоз та гепатодистрофію високопродуктивних корів.

Результати роботи:

- а) опрацьовані літературні джерела з обраної теми кваліфікаційної магістерської роботи;
- б) вивчена система утримання та годівлі сухостійних і лактуючих високопродуктивних корів;
- в) вивчена структура та основні причини виникнення внутрішніх хвороб корів різних технологічних груп у господарстві впродовж 2024 р.;

г) вивчені і проаналізовані методи діагностики, технологічні схеми лікування та профілактики внутрішніх хвороб, зокрема кетозу, дистоній передшлунків і гепатодистрофії серед поголів'я високопродуктивних корів господарства;

д) визначена економічна ефективність лікувальних заходів за кетозу та гепатозу у високопродуктивних корів.

Одержані результати можуть бути використані при викладанні дисциплін «Пропедевтика з діагностичною візуалізацією», «Медицина внутрішніх хвороб великих тварин», «Хвороби жуйних тварин», «Ветеринарна клінічна біохімія».

Тема є фрагментом ініціативної наукової тематики кафедри терапії та клінічної діагностики «Діагностика, лікування і профілактика поліорганної і поліметаболическої внутрішньої патології у жуйних (реєстраційний номер державної реєстрації 0116U002336).

Кваліфікаційна робота магістра містить 62 стор., 8 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел із 64 найменувань, 4 додатки.

Ключові слова: диспансеризація, високопродуктивні корови, виробничі показники, клінічно здорові і хворі тварини, кетоз гепатодистрофія, дистонія передшлунків, годівля, раціон.

ANNOTATION

Osyrov Vitaliy

The topic of the work is “Dispensary examination of high-yielding cows of the Ukrainian black-and-white breed and analysis of its results”.

The master's thesis was carried out at the Department of Propaedeutics and Medicine of Internal Diseases of Animals and Poultry named after V.I. Levchenko, in the Research Laboratory of Diagnostics of Animal and Poultry Diseases of the Bila Tserkva National Agrarian University, as well as on the basis of the Educational and Production Center (EPC) of the Bila Tserkva National Agricultural University.

The work highlights the results of our own research on the diagnostic, therapeutic and preventive stages of dispensary examination of dry and lactating high-

yielding cows. The technological indicators of the farm's operation are analyzed. The technology of keeping and feeding cows of different technological groups is analyzed. Clinical studies of deep-bodied and dairy cows and laboratory analysis of the results of biochemical analysis of animal blood are conducted. A treatment regimen for sick cows with ketosis and hepatodystrophy is developed and tested.

General clinical (examination, palpation, percussion, auscultation, thermometry) and special (laboratory) methods of studying clinically healthy and patients with ketosis and hepatodystrophy of high-yielding cows were used.

Results of the work:

a) literary sources on the selected topic of the qualification master's thesis were studied;

b) the system of keeping and feeding dry and lactating high-yielding cows was studied;

c) the structure and main causes of internal diseases of cows of different technological groups on the farm during 2024 were studied;

d) diagnostic methods, technological schemes for the treatment and prevention of internal diseases, in particular ketosis, dystonia of the foregut and hepatodystrophy among the livestock of high-yielding cows of the farm were studied and analyzed;

e) the cost-effectiveness of treatment measures for ketosis and hepatitis in high-yielding cows was determined.

The results obtained can be used in teaching the disciplines "Propaedeutics with diagnostic imaging", "Medicine of internal diseases of large animals", "Diseases of ruminants", "Veterinary clinical biochemistry".

The topic is a fragment of the initiative scientific topic of the Department of Therapy and Clinical Diagnostics "Diagnosis, treatment and prevention of multi-organ and polymetabolic internal pathology in ruminants (state registration number 0116U002336). The master's qualification work contains ... pages, 8 tables, 11 figures, a list of used sources of 64 names, 5 appendices.

Keywords: medical examination, high-yielding cows, production indicators, clinically healthy and sick animals, ketosis hepatodystrophy, dystonia of the foregut, feeding, diet.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Скрипник В. В унісон з європейцями / В. Скрипник // Здоров'я тварин і ліки. 2017. № 1. С. 6.
2. Юрковська Я. Сучасний біль сільськогосподарської галузі... / Я. Юрковська // Тваринництво і ветеринарія. 2018. № 1. С. 10–12.
3. Звіт про діяльність Національної академії аграрних наук України за 2024 рік / В.В. Адамчук, О.Є.Гузеватий, Т.В. Шевченко, О.В. Никифорок (упорядники). К., 2022. 558 с.
4. Пономарьов С. З американським капіталом – до нових горизонтів агробізнесу / С. Пономарьов // Agroexpert (практичний посібник аграрія). 2010. № 7 (24). С. 94–95.
5. Левченко В.І. Проблеми патології внутрішніх органів у високопродуктивних корів / В.І.Левченко, В.В. Сахнюк // Аграрні вісті. Біла Церква, 2013. № 1. С. 13–15.
6. Сахнюк В.В. Поліморбідна патологія високопродуктивних корів / В.В. Сахнюк // Тваринництво і ветеринарія. № 2017. №9. С. 44–47.
7. Dracley J.K., Ellion J.P. Milk composition, ruminal characteristics, and nutrient utilization in dairy cows fed partially hydrogenated Tallow // J. Dairy Sci. 2013. Vol. 76. P. 183–196.
8. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2012. Ч. 1. 528 с.
9. Жиророзчинні вітаміни у ветеринарній медицині та тваринництві: монографія / В.В.Влізло, Б.М. Куртяк, І.В. Вудмаска та ін. Львів, СПОЛОМ, 2015. 436 с.
10. Янович В.Г., Сологуб Л.І. Біологічні основи трансформації поживних речовин у жуйних тварин: монографія. Львів: Тріада плюс, 2000. 384 с.
11. Годівля високопродуктивних корів: посібник / В.І.Гноєвий, В.О.Головко, О.К.Трішин, І.В.Гноєвий. Х.: Прапор, 2009. 368 с.
12. Рубан С.Ю., Василевський М.В. Організація нормованої годівлі в молочному скотарстві. К., 2014. 136 с.
13. Теорія і практика нормованої годівлі великої рогатої худоби: монографія. за ред. В.М. Кандиби, І.І. Ібатулліна, В.І. Костенка. Житомир, 2012. – 860 с.
14. Внутрішні хвороби високопродуктивних корів (етіологія, діагностика, лікування і профілактика): Метод. рекомендації / В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Сахнюк та ін. Біла Церква, 2007. 64 с.
15. Ветеринарна диспансеризація сільськогосподарських тварин: Довідник / В.І.Левченко, М.О.Судаков, Г.Г.Харута та ін.; за ред. В.І.Левченка. К.: Урожай, 1991. 304 с.
16. Кондрахін І.П. Методика диспансеризації сільськогосподарських тварин / І.П. Кондрахін. Сімферополь, 2015. 30 с.
17. Диспансеризація великої рогатої худоби: Метод рекомендації / В.І.Левченко, І.П.Кондрахін, Г.Г.Харута та ін. К., 1997. 60 с.
18. Диспансеризація високопродуктивних корів – запорука успішного ведення молочного тваринництва / В.І. Левченко, П.П. Достоевський, В.В.

Сахнюк та ін. // Вісник Білоцерків. держ. аграрн. ун-ту. Вип. 33. Біла Церква, 2015. С. 135–144.

19. Довідник лікаря ветеринарної медицини / П.І. Вербицький, В.О. Бусол, П.П. Достоєвський, В.І. Левченко; За ред. П.І. Вербицького і П.П. Достоєвського. К., Урожай, 2004. 1277 с.

20. Норми і раціони повноцінної годівлі високопродуктивної великої рогатої худоби: довідник-посібник; за наук. ред.. Г.О. Богданова, В.М. Кандиби. К.: Аграр. наука, 2012. 296 с.

21. Пуківський М. Диспансеризація в системі організації, відтворення і профілактики неплідності тварин / М. Пуківський // Вет. медицина України. 2013. №2. С. 38.

22. Левченко В.І. А-гіповітаміноз великої рогатої худоби: проблеми діагностики, лікування та профілактики / В.І. Левченко, В.В.Сахнюк // Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту. Вип. 5, ч. 1. Біла Церква, 2008. С. 195–200.

23. Кондрахін І.П. Деякі підсумки вивчення внутрішніх хвороб тварин / І.П. Кондрахін // Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту. Вип. 13, ч. 1. Біла Церква, 2013. С. 10–15.

24. Левицька Л.Г. Повноцінні корми в годівлі лактуючих корів / Л.Г. Левицька // Наук.-техн. бюл. Ін-ту біології тварин . Вип. 7. 2016. № 3, 4. С. 111–112.

25. Коцюмбас І. Я., Левицький Т.Р. Сучасні підходи до якості кормів, кормових добавок, преміксів та гарантування їх безпечності / І.Я.Коцюмбас, Т.Р.Левицький // Наук.-техн. бюл. Інституту біології тварин. Львів, 2007. Вип. 8. №3,4. С.12–16.

26. Організація нормованої годівлі молочної худоби / М.В. Гладій, Ю.П. Полупан, В.Г. Кебка та ін.; за наук. ред.. В.Г. Кебка. Чубинське, 2015. 72 с.

27. Клінічна діагностика хвороб тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.М. Безуха. Біла Церква, 2017. 544 с.

28. Ветеринарна клінічна біохімія /В.І.Левченко, В.В.Влізло, І.П.Кондрахін та ін.; за ред. В.І. Левченка і В.В. Влізла. Біла Церква, 2019.416 с.

29. Квачов В.Г. Здоров'я тварин, як ознака цілісного організму: методологія визначення та оцінки / В.Г. Квачов, Т.О.Сокира // Наук.-техн. бюл. Ін-ту біології тварин. Вип. 8, №1. Львів, 2021. С.81–88.

30. Ткач І.М. Вплив співвідношення структурних і неструктурних вуглеводів у раціоні корів на показники азотного обміну і утворення ЛЖК в рубці / І.М.Ткач, Н.В.Голова, І.В. Вудмаска // Наук.-техн. бюл. Інституту біології тварин. Львів, 2017. Вип. 16. №3,4. С.19–26.

31. Значення мікроелементів у годівлі сільськогосподарських тварин / В.О. Величко, В.О. Галанухо, І.С. Глух, С.І. Терещенко // Наук.-техн. бюл. Ін-ту біології тварин . Вип. 17, № 3, 4. Львів, 2016. С. 299–307.

32. Функціональна діагностика: підручник; за ред. О.Й. Жарінова, Ю.А. Іваніва, В.О. Куця. К.: Четверта хвиля, 2021. 784 с.

33. Кондрахін І. Етіологічний та патогенетичний зв'язок множинної патології, особливості лікування і профілактики / І.П. Кондрахін // Вет. медицина України. 2013. № 2. С. 9–10.

34. Деякі аспекти патогенезу поліморбідності внутрішньої патології у високопродуктивних корів / В.І.Левченко, В.В.Сахнюк, О.В.Чуб та ін. // Наук. вісник Львів. держ. акад. вет. медицини ім. С.З. Гжицького. Т. 2 (№2), ч. 1. Львів, 2008. С. 114–118.
35. Влізло В.В. Діагностика жирової дистрофії печінки у корів // // Вет. медицина України. 2006. №2. С. 28–29.
36. Влізло В.В. Жировий гепатоз у високопродуктивних корів: Автореф. дис. ... д-ра вет. наук. К., 1998. 32 с.
37. Qoff O.P., Horst R.L. Physiological changes at parturition and their relationship to metabolic disorders // J. Dairy Sci. 2017. Vol. 80. P. 1260–1268.
38. Effect of prepartum dry matter intake on liver trilyceride concentration and early lactation / S.J. Bertics, R.R. Qrummer, C. Cadorniga–Valino, E. Stoddard // J. Dairy Sci. 2016. Vol. 75. P. 1914–1918.
39. Qrummer R.R. Etiology of lipid –related metabolic disorders in periparturient dairy cows // J. Dairy Sci. 2013. Vol. 76. P. 38–82.
40. Studer V.A., Qrummer R.R., Bertics S.J. Effekt of prepartum propylene glycol administration on periparturient fatty liver in dairy cows // J. Dairy Sci. 2013. Vol. 76. P. 2931–2942.
41. Мінеральне живлення тварин: посібник / Г.Т. Кліщенко, М.Ф. Кулик, М.В.Косенко та ін. Біла Церква: ВАТ «Білоцерківська книжкова фабрика», 2018. 575 с.
42. Внутрішні хвороби тварин / В.І. Левченко, В.В. Влізло, І.П. Кондрахін, та ін.; за ред. В.І. Левченка. Біла Церква, 2015.– Ч. 2. 610 с.
43. Вітамін D і кісткова система: монографія / Г.В. Гайко, А.В. Калашніков, Л.І. Апуховська та ін. К.: «Книга плюс», 2018. 176.
44. Дмитрів О.Я. Субклінічні мастити у корів (етіологія, патогенез, методи діагностики і профілактика.): Автореферат. дис... канд. вет наук, 2012/ Львів. держ. акад. вет. медицини ім. С. І. Гжицького. Л., 2012. 17 с.
45. Відтворення сільськогосподарських тварин: навч. посібник / Г.Г. Харута, М.В. Вельбівець, С.С. Волков та ін.; за ред. Г.Г. Харути. Біла Церква, 2015. 328 с.
46. Кондрахін І.П. Ендокринні, алергічні та аутоімунні хвороби тварин: довідник. Житомир, 2016. 251 с.
47. Методи лабораторної клінічної діагностики хвороб тварин / В.І. Левченко, В.І. Головаха, І.П. Кондрахін, ... В.В. Сахнюк та ін.: навч. посібник. К.: Аграрна освіта, 2010. 437 с.
48. Молекулярно-генетичні методи діагностики у ветеринарній медицині та біотехнології: навч. посібник / А.П. Герілович, Б.Т. Стегній, А.І. Завгородній та ін.; під заг. ред. Б.Т. Стегнія і А.П. Геріловича. К., СТ-Друк, 2014. 286 с.
49. Лабораторні методи досліджень у біології, тваринництві та ветеринарній медицині: довідник / В.В. Влізло, Р.С. Федорук, І.Б. Ратич та ін.; за ред. В.В. Влізла. Львів: СПОЛОМ, 2012. 784 с.
50. Влізло В.В., Сологуб Л.І. Біологічні основи нормування мінерального живлення великої рогатої худоби / В.В.Влізло, Л.І.Сологуб // Наук.-техн. бюл. Ін-ту біології тварин . Вип. 8, № 1, 2. – 2016. С. 19–28.

51. Левченко В.І. Про взаємодію жиророзчинних вітамінів і мінеральних елементів / В.І. Левченко // Вісник Білоцерків. держ. аграр. ун-ту. Вип. 12, ч. 1. – Біла Церква, 2008. С. 69–74.
52. Остеодистрофія корів за дефіциту біоелементів: діагностика та профілактика (методичні рекомендації) / В.Л. Федорович, Л.Г. Слівінська, С.К. Демидюк. Львів, 2019. 20 с.
53. Душейко А.А. Вітамін А: обмін і функції. К.: Наук. думка, 1989. 288 с.
54. Qrummer R.R. Impakt of changes in organic nutrient metabolism on feeding the transition dairy cow // S. Anim. Sci. 2015. Vol. 73 .P. 2820– 2833 .
55. Сахнюк В.В. Етіологія, особливості перебігу та діагностики множинної внутрішньої патології у високоудійних корів // Вет. медицина України. 2006. №6. С. 14–17.
56. Saarinen P., Shaw J.S. Studies on ketosis in dairy cattle. XIII. Lipids and ascorbic acid in the liver and adrenals of cows with spontaneous and fasting ketosis // J. Dairy Sci. 2015. Vol. 33. P. 515–525.
57. Сахнюк В.В. Поліморбідність внутрішньої патології у високопродуктивних корів (експериментальне та теоретичне обґрунтування патогенезу, методів діагностики, лікування і профілактики): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра вет. наук: спец. 16.00.01 ”Діагностика і терапія тварин“ /В.В. Сахнюк. Біла Церква, 2009. 38 с.
58. Косар Н.С. По молоко – на базар / Н.С.Косар, Н.Р. Кубрак // Здоров’я тварин і ліки. 2017. № 7–8. С. 16.
59. Данкан Форбс. Майбутнє молочного тваринництва вже сьогодні, або ... чого потребує сучасна корова // Тваринництво і ветеринарія. 2021. № 9. С. 13–16.
60. Крюкова Л., Крюков Д. Масштабність у деталях: все, що потрібно знати про силос // Тваринництво і ветеринарія. 2020. №3 (36). С. 14–17.
61. Титатренко О. Силосна яма: відкрити і не нашкодити // Тваринництво і ветеринарія. 2020. № 11. С. 44–46.
62. Посібник з молочного фермерства / Я.Х. Кремерс, Г.П. Бондаренко, Л.М. Столпник та ін.; за ред. Я.Х. Кремерса, В.М. Тереса, М.Г. Максимовича. – К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2017. 120 с.
63. Довідник кормових добавок та преміксів / І.Я. Коцюмбас, Ю.М. Косенко, Т.Р. Левицький та ін. Львів, ТзОВ «ВФ «Афіша», 2015. 1408 с.
64. Методологія виконання кваліфікаційних робіт здобувачами ОР Магістр за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» / М.В. Рубленко, С.А. Власенко, О.А. Хіцька та ін. Біла Церква, 2025. 68 с.

